



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. VI. Continuatur Quæstio priore paragrapho proposita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

non rescindat Sanch. *D. 8. num. 8 & 9.*
nec annullat matrimonium, Sanch. *D. 13.*
num. 3. ante medium.

Notà 2. Quoties incutitur metus, quam incutiens justè inferre potest ob delictum, metus talis oritur potiùs, ex lege, & natura delicti, proinde ab intrinseco, quam ab extrinseco, quia intra ipsum patientem est justa causa, ac radix metuendi Sanch. *num. 3. in princip. & idèd num. 9. ad 3. rectè negat, quod ob delictum duntaxat possit quis minari gravè malum, aut accusationem ex fine justitiæ punitivæ, sed etiam ad finem extorquendi matrimonium, quia potiùs delictum metum incutit, matrimoniùmque petitur loco pretii pro cessione juris accusandi, aut alterius gravis mali non inferendi, nullus quidem potest auctoritate privatâ cogere ad matrimonium, potest tamen auferre ex justa causa metum petito certo pretio, ac loco hujus petere matrimonium.*

Nota 3. Sponsum, ut impleat

sponsalia, compelli posse moderatè à Judice Ecclesiastico sub pœna Excommunicationis ad contrahendum matrimonium, metus enim iste jure præcipiente infertur, neque cadit in virum constantem Sanch. *num. 6. & lib. 1. D. 29. num. 4.* ante autem minas censurarum debet attentare media mitiora, ut primò seriò monere, deinde incarcerare, ac demum uti remedio censurarum, quando spes est animos non esse ita alienatos, ut nequeat sperari paccatum matrimonium, at si pertinaciâ spem nullam admittat, non est excommunicandus, ad quid enim vulnus sine spe sanitatis, & si excommunicaverit, relaxet excommunicationem ad declinanda scandala, quæ non rarò ex coacto matrimonio sequi solent, graviusque malum, quàm sit violatio fidei per sponsalia datæ, Sanch. *num. 8.* Hanc notationem pluribus deductam legere potes

in tract. Canonist. de Matr.

num. 23.

* *



§. VI.

Continuatur quæstio priore Paragrapho proposita.

327. ANTE statuendas Conclusiones præmitto cum Sanch. *lib 4. de Matr. D. 8. num 1.* quòd dum disceptatur, an contractus distincti à matrimonio sint ipso jure irriti, aut irritandi, non esse quæstionem exigui momenti (esto dum contractus est rescindendus,

fit restituenda res cum fructibus perinde, ac si initio fuisset irritus) quia si contractus est ipso jure irritus e.g. si quis injusto metu gravi motus renunciavit beneficium, renunciatio, si est ipso jure nulla, obligatur Horas recitare, potest ordinari ad tale beneficium, utpotè verè suum

è Con-

contra si ipso jure valeret deobligatur ab horis, nec potest titulo, beneficij ordinari. Item, si testamentum tali injusto metu extortum est jure nullum, succedet hæres ab intestato, at si valet, hæres in eo institutus habet jus ad hæreditatem, fiscus tamen illi utpotè indigno potest adimere illam. Pariter dicendo, quòd sponsalia metu injusto extorta sunt irrita, non generant impedimentum publicæ honestatis, secùs si sunt valida etsi irritanda. Hoc præmissò ad quæstionem *num.* 320. motam.

328. Dico 2. nullus contractus naturâ suâ rescindibilis est jure naturali irritus, etsi processerit ex metu gravi injustè incusso ad illum extorquendum, ita communis cam Pal. *p. 1. tr. 2. D. 1. p. 8. num. 4.* contra Mol. *Tom. 2. de Just. D. 267. & 326.* & aliquos alios indistinctè loquentes; quibus adherent quoad contractus lucrativos Vasq. *1. 2. D. 27. in fin.* Pont. *lib. 4. de marr. c. 6. n. 4. & c. 7. num. 4.* affirmans acquisita contractu lucrativo esse cum fructibus restituenda, secùs comparata ex contractu moroso ante rescissionem, & ideo cum vectigalia, aut novæ contributiones exiguntur à principe, licèt istæ fiant ex metu reverentia, aliòve gravi, in foro conscientia valent, quia non sunt liberalis donatio exigens plenum voluntarium, sed dantur ex oneroso contractu, nempe titulo tuendi Provincias contra hostes, ac prospiciendi publicis necessitatibus.

Probatur eatenus esset ipso jure nullus, quia metus infert gravem injuriam, sed licèt ita sit, non est ipso jure naturæ nullus: quando enim relinquit sufficientem libertatem ad consensum, nec ex-

R. P. Karch. Diss.

cludit titulum dati, & accepti, donati, & promissi, nihil deest à natura requisitum ad valorem, sed metus etsi injustus relinquit sufficientem libertatem, aliàs nemo peccaret impulsus gravi injusto metu, etiam non excludit titulum dati, & accepti &c. à paritate matrimonii cui dolus circa qualitates, causam dedit, ut si erroneè quis credat fœminam esse nobilem, aut divitem, aut virginem, matrimonium est firmum, ergo etiam spectato jure naturæ matrimonium contractum ex metu gravi injusto est validum, metus enim, & dolus æquiparantur *L. dolo C. de inutil. stipulat.* Ibi *dolo, aut metu adhibito actio quidem noscitur, si subdita stipulatio sit per doli mali tamen, vel metus exceptionem, submoveri petitio debet: & C. 2. de pactis in 6.* Hæc lex & ratio probat, quòd spectato jure naturali per tales contractus transferatur Dominium rerum.

329. Objicies 1. qui facit injuriam alteri per contractum, non debet ex injuria reportare commodum, sed metu injusto extorquens contractum facit alteri injuriam per contractum, ergo. Resp. Exiguum habere inde commodum, quia tenetur injuriatum reponere in statum veterem per rescissionem contractus.

Objicies 2. Si contractus metu extorti valerent, Dominium transferrent; sed non transferunt: ergo. Major est evidens, & ex natura contractus. Minor probatur: si transferrent Dominium in eum, qui metum incurit, hic non tenetur restituere accepta; sed secundum

omnes debet restituere accepta: ergo. Resp. Eos Dominium transferre non firmum, ac irrevocabile, sed infirmum, ac revocabile ad instantiam passi metum, quo casu sunt restituenda omnia. Hæc obligatio non obstat Dominio, ut patet in Dominio Majoratus, etsi enim hic nequeat alienare, est tamen Dominus, proinde nec in nostro casu obstat Dominio, licet sit obligatio restituendi primo possidenti. Non igitur est de ratione Dominij potestas utendi re in omnem usum, sed est tentio rei iusto titulo, hoc est, titulo à jure non annullato, §. per Traditionem Inst. de rer. divis. & L. Traditionibus C. de pact.

Adde cum Pal. num. 5. patientem metum, si res per metum accepta devenit ad manus tertij, posse eum ab isto possessore vindicare, L. metum autem presentem 9. §. volenti ff. de eo, quod metus causa, ubi dicitur: Volenti (nempe per metum) detur & in rem actio, & in personam: & §. licet, dicitur, etiam actionem in rem dandam existimamus, quia res in bonis ejus est, qui vim passus est, non quod proprie res sit patientis metum, cum transtulerit Dominium, uti fatemur, sed quia qui habet actionem ad rem, rem ipsam habere videtur Reg. qui actionem 15. ff. de R. I.

Objicies 3. in Contractibus lucrativis nullus est titulus transferendi Dominium præter voluntatem liberalem, & gratuitam; sed in metu injusto extortis e. g. in donatione nequit esse voluntas liberalis, & gratuita, sed coacta, sicut

solutio usurarum est ipso jure nulla ob defectum voluntatis liberalis, ac tituli sufficientis ad ejus valorem. Conf. ex L. donationis ff. de donat. Ibi, donat aliquis eâ mente, ut statim velit accipientis fieri, & in nullo casu ad se reverti. Et tantum, ut liberalitatem, & munificentiam exerceat, hæc verè donatio est. Hanc legem Pontius appellat convincentem, & idè appellat cunctantes DD. nostræ conclusionis.

Resp. Nego majorem, licet enim non sit voluntas omninò liberalis, ac gratuita; sed coacta, est tamen simpliciter libera, & ideo absolutè valida, prout colligitur ex L. fin. C. de his, qui vi, jubente infirmari per potentiam extortas non modo venditiones, ac transactiones, sed etiam donationes.

Ad confirmationem dico, legem loqui de donatione perfectissima de qua Aristoteles 4. Topic. c. 4. vocans eam donum irredibile, id est, factum animo, ut nunquam reddatur donanti. Secundò, in tali coacta donatione est duplex voluntas; una absoluta efficax donandi; altera subjectivè absoluta inefficax, & objectivè conditionata non donandi, si metus abesset; vi primæ vult rem donatam esse simpliciter donatarij, nec eam sibi reddi; vi secundæ verò vult non esse donatarij, & sibi reddi eo modo, quo mercator in periculo naufragij vi voluntatis absolutæ efficacis vult merces mercas, at vi voluntatis subjectivè absolutæ inefficacis, & objectivè conditionatè efficacis, nempe si non adesset periculum naufragij eas retinendi, ut fufius explicatum a num. 307.

Ex dictis colligitur, quod Petrus à metu extorquens testamentum aut legatum &c. Ratione injuriæ nequeat adire hæreditatem, legatum accipere, vi autem testamenti, aut legati potest, sed tunc ab hæredibus ab intestato exceptione injuriæ repelli potest, qui, si non excipiunt vi testamenti, & legati debent illum permittere adire hæreditatem, & legatum dare, verum ipse propter injustitiam debet ab hæreditate, & legato abstinere, remque in statu pristino relinquere, Lugo *D. 22. num. 129.* Optime igitur hæc duo componi possunt te rem eandem obligari dare alteri ex uno capite, deobligari verò ex alio, sic potes esse debitor centum titulo mutui, eosque dare, at si injuriavit potes retinere exceptione injuriarum, donec satisfaciatur, Pal. *num. 5. verj. ad 3. Resp.*

331. Dico 3. Nullus contractus naturam suam rescindibilis gravi injusto metu ad eum extorquendum incussus, est regulariter positivo jure invalidus ipso jure, sed eodem jure invalidabilis, ita communior apud & cum Lugo à *num. 118.* Sanch. *lib. 4. de Matr. D. 8. num. 4.* contra Mol. allegatum *num. 328.* Probatur primò ex *L. fin. C. de his, quæ vi: Venditiones, inquit, donationes, transactiones, quæ per potentiam extortæ sunt, præcipimus infirmari.* & *C. de his, quæ vi,* ubi generaliter habetur: *quæ metu, vel vi fiunt, de jure debent in irritum revocari,* nempe ad instantiam passi metum, huic enim leges favere intendunt: subsumo, sed quæ infirmari, & revocari debent, supponun-

tur valuisse, ergo actus metu injusto extorti valent, irritari tamen, & rescindi possunt sive sint onerosi, sive lucrativi contra Pontium allegatum superius Azor, Medin &c. Dixi in conclusione *Regulariter,* quia aliqui contractus ut à *num. 340.* patebit ipso jure nulli.

Probatur 2. quando contractus sive onerosus, sive gratuitus fit ex consensu libero in substantiam, non est dicendus nullus, nisi detur clarum jus illum annullans, sed tam onerosus, quàm gratuitus fit ex consensu libero in substantiam, etsi extorqueatur metu injusto per *num. 328.* nec datur clarum jus cum annullans.

Respondebis esse annullatum per *L. qui in carcerem 22. ff. de eo, quod metus causa,* ubi dicitur: *qui in carcerem, quem detrusit ut aliquid ei extorqueret, quidquid ob hanc causam factum est, nullius momenti est.* Respondet Lugo esse nullius momenti, id est, roboris, quia infirmandus erat ad instantiam injustè incarcerati.

Dices in *C. cum contingat, de jure jurando* dolus & metus æquiparantur, sed gesta ex dolo sunt ipso jure irrita saltem de jure positivo, etsi non sit dolus circa substantiam (excepto matrimonio, quod semper valet, si error, aut dolus non sit circa substantiam) ita Bonac. *de Contract. D. 3. q. 1. p. 1. §. 2. num. 3.* cui etiam adhæret Sanch. *lib. 1. de Matr. D. 64. num. 3.* quoad contractus bonæ fidei, secus quoad contractus stricti juris, unde cum sponsalia sint contractus bonæ fidei, hæc probat ibi esse irrita, quibus dolus causam dedit. Resp. nego-

minorem, cum Lugo *num.* 119. *vers.* 4. *arguitur ex num.* 78. quia dolus circa non substantiam actus non tollit simpliciter voluntarium liberum, & uterque non fictè consentit, consequenter uterque se obligat, decipiens quidem irrevocabiliter contra Sanch. *cit. & lib.* 4. *D.* 15. deceptus verò revocabiliter, quia decipiens tenetur dolum auferre, consequenter remittere jus vi contractus acquisitum.

332. Instabis, in usuris, quarum usurarius non fit Dominus ob titulum injustum, ergo etiam metum incutiens injustum ob titulum injustum non fit Dominus rei per contractum metu extortum, si enim fieret Dominus, deberet in Dominio præferri antiquioribus creditoribus, aut Privilegiatis. Resp. Antecedens esse sub lite: id concedunt Mol. Less. quia solvens usuras non intendit eas donare, sed ex debito solvere, ergo cum nullum sit debitum, ac titulus, nullum jus transfertur, in nostro autem casu inquit Lugo *num.* 119. *in fin.* adest titulus licet injustus ex parte accipientis & quidem in gratuitis est voluntas gratis dandi, in onerosis verò est titulus venditionis, aut alterius contractus. At probabilius negatur antecedens cum Lugo *D.* 25. *num.* 206. quia, si metus transfert Dominium non est ratio efficax negandi in solvendis usuris non transferri, cum utrobique sit voluntas transferendi Dominium, mutuatarius enim cum sciat usuras se non debere ex justitia, intendit eas transferre titulo humanæ fidelitatis pro accepto beneficio, quod licet sit indignum pretio tanto, vult tamen pro re minus valente dare plus, revocabiliter

tamen. Est ergo hæc sententia conformior principijs de contractibus ex metu. Reliqua, quæ objici possunt, soluta sunt à *num.* 329.

333. Dico 4. Contractus naturâ suâ irrefcindibiles, ut Matrimonium & Professio initi ex metu injusto gravi à quocunque incusso ad extorquendum contractum jure naturali non sunt annullati, at bene jure positivo sunt facto ipso nulli. Pars secunda de matrimonio est decisâ *C. cum locum* 14. & *C. veniens de Sponsal. & Matr.* De Professione verò in *C. 1. de his, quæ vi,* & *C. fin. qui Clerici vel vovent.* Sub hac quoad hunc effectum comprehenduntur etiam vota simplicia à Scholasticis Societatis emitti solita, quæ faciunt verum Religiosum, constituunt in statu perpetuo, quantum est ex parte Religiosi, *Pal. tr.* 15. *D.* 1. *p.* 5. *num.* 13. addens ex *Pont. lib.* 7. *c.* 29. *num.* 10. Tempore Eugenij II. *Can. sicut qui Monasteria* 9. 20. q. 1. Professionem vota simplicia non solemnia constituisse, quam ex metu factam irritavit.

Similiter votum ingrediendi Religionem metu gravi injusto extortum esse irritum probabilissimè tradit Soarez *10. 2. de Relig. lib. 1. de voto c.* 8. *num.* 10. approbatus à *Pal. num.* 14. qui si valeret, obligaret ad actum nullum nempe ad ingressum per Professionem Religiosam, quæ ipso jure est nulla, metus enim mediante voto redundat in voti objectum.

Ex eodem Principio in *tr. Canonist. num.* 9. cum *Sanch. lib. 4. de Matr. D.* 19. *num.* 3. contra Less. Perez, *Pal. p.* 1. *tr.* 2. *D.* 1. *p.* 9. *num.* 3. (quem

Wickl-

Wiestner num. 45. de iis, quae vi, metuve causa sunt, inconsequentiae arguit, quod concedat votum ingrediendi Religionem esse irritum metu extortum, sponsalia autem à metuloso celebrata velit valere) & Wiest. de Sponsal. à. nu. 257. Dixi Sponsalia metu injusto facta esse probabilius nulla, quia si valerent, vi illorum obligatio esset durante metu gravi contrahere matrimonium, quod est impossibile, quia matrimonium prout substans sponsalibus injusto metu extortis est nullum ratione metus gravis, qui mediantibus sponsalibus influit in matrimonium. Sic probata parte secunda conclusionis parte.

334. Probatum ejusdem pars prima, cum Lug. D. 22. a. num. 115. Sanch. D. 8. num. 4. contra Haunold. tract. 8. num. 106. Mol. num. 328. citatum, quod unica ratio eos irritandi foret defectus sufficientis libertatis jure naturae requisitae ad valorem, aut injuria illata per metum, sed neutra ratio tollit sufficientiam libertatis jure naturae necessariae ad

valorem, cum hoc jure non requiratur major ad matrimonium &c. libertas, quam ad peccandum mortaliter, non etiam obstat gravis injuria, quia non efficit, quo minus matrimonium sit simpliciter liberum.

Unde quod jus positivum staterit nullitatem in matrimonio, ac Professione, est factum ideo, quia metus gravis injustus vehementer imminuat libertatem, sine qua nisi sit plena, ac libera à metu gravi, noluit valere dictos actus ob infelices saepe eventus, quibus post semel factos tales actus, utpotè irrefcindibiles, ac naturam suam perpetuos obviari non potest: ideo major ad eos poscitur à jure libertas, nempe plena, consistens in aequilibrio in utramque partem: hoc aequilibrium metus injustus multum imminuit, dum horrore majoris mali imminenti impellit ad matrimonium aut Professionem velut ad medium declinandi majus malum.

*
* *



§. VII.

An contractus sit validus initus ex gravi injusto metu à contrahente, aut Tertio incussus ex alio fine, quam contractum extorquendi?

335. **A**bsoluta Disputatione de valore contractus celebrati ex metu injusto, cujus incussio habuit pro fine ipsam contractus extorsionem, restat non levis mo-

menti controversia, de valore contractus, quem metum patiens offert, ut medium ad evadendum malum comminatum, quemque metum incutiens non intendit